

Is competentiegericht beoordelen mogelijk in een leerbedrijf? Ja, blijkt uit grootschalig onderzoek. De leermeesters geloven erin en zijn bereid te investeren.

JOB kreeg het afgelopen schooljaar veel klachten binnen over stages. Vooral over de tekortschietende begeleiding.

Het experimentcluster Onderwijs, Sport en Veiligheid werkt hard aan de definitieve kwalificatiedossiers. Met succes.

Pagina 2 Actueel

Pagina 3 Inhoud

Pagina 7 Opinie

Pagina 9 Clusternieuws

Pagina 10 Clusternieuws

De vaste Tweede Kamercommissie voor Onderwijs in vergadering.

Discussie over invoering cgo na kritisch onderzoeksrapport

Doorgaan, stoppen of uitstel?

Moet de geplande invoering van de nieuwe kwalificatiedossiers in het mbo per augustus 2010 doorgaan of niet? Dat is de grote vraag die voorligt na het verschijnen van de onderzoeksrapporten over de invoering van het competentiegericht onderwijs in het mbo.

De invoering van competentiegericht onderwijs voldoet volgens het onderzoek, dat in opdracht van de Tweede Kamer is uitgevoerd, strikt genomen niet aan het toetsingskader dat de commissie Dijsselbloem voor onderwijsvernieuwingen heeft opgesteld. Zo ligt aan de vernieuwing geen gedegen wetenschappelijk onderzoek ten grondslag, is het 'oude onderwijs' niet goed geëvalueerd en zijn er onvoldoende alternatieven in beeld gebracht. Tegelijkertijd concluderen de onderzoekers dat het toetsingskader van de commissie Dijsselbloem 'niet te rigide' moet worden toegepast. Er zijn juist ook veel positieve aspecten aan deze onderwijsvernieuwing te benoemen: uit veel onderzoek bleek dat vernieuwing nodig was, onder (georganiseerde) betrokkenen was juist veel draagvlak en de experimenteerfase die al sinds 2004 loopt biedt ruimte voor tussentijdse aanpassingen. De onderzoekers waarschuwen voor een 'te mechanische toepassing van het toetsingskader'. De vernieuwing

zelf lijkt breed gedragen, de kritiek richt zich met name op de wijze van invoering.

Brede steun

Ondanks de kritische toon van de onderzoekers lijkt er in de Tweede Kamer nog brede steun te zijn voor de invoering van de nieuwe kwalificatiedossiers. De kritiek richt zich met name op de wijze en het tempo van invoering. De SP is een uitzondering. Deze partij verbindt aan de onderzoeksrapporten de conclusie dat het vernieuwingsproces radicaal moet worden stopgezet. Voorlopig moet alles bij het oude blijven en pas als er een breed gedragen consensus is over de richting die het mbo moet inslaan, kan er sprake zijn van onderwijsvernieuwing.

Koerswijziging

CDA en VVD zien in de onderzoeksrapporten geen aanleiding de koers te wijzigen. Invoering van de nieuwe kwalificatiedossiers per 2010 blijft het doel. De resterende tijd

moeten scholen gebruiken om de invoering zo goed mogelijk te laten verlopen. De staatssecretaris moet de druk op de ketel houden. De PvdA lijkt een middenpositie in te nemen. De partij steunt in principe de vernieuwing van de kwalificatiedossiers, maar ziet dat veel scholen nog niet klaar zijn voor de vernieuwing. Daarom is uitstel nodig, zodat scholen meer tijd krijgen docenten voor te bereiden op de vernieuwing. De PvdA wil daarom af van de verplichting dat alle scholen per 2010 verplicht en collectief overgaan naar de nieuwe kwalificatiedossiers. Scholen die al ver genoeg zijn, kunnen de nieuwe dossiers gaan gebruiken. Maar scholen die er nog niet klaar voor zijn, moeten de vrijheid hebben meer tijd te gebruiken. Van uitstel moet geen afstel komen, maar de school moet zelf bepalen wanneer de vernieuwing verantwoord kan worden doorgevoerd. Van een verplichte invoering per 2010 omdat 'Den Haag' het wil, kan geen sprake zijn. Op 15 april bespreekt de Tweede Kamer uitgebreid de onderzoeksrapporten. Dan wordt ook duidelijk hoe het verder gaat met de invoering van de competentiegericht kwalificatiedossiers in het mbo: doorgaan of stoppen?

Jasper van Dijk (SP): Nu stoppen

'We moeten stoppen met de invoering van het competentiegericht onderwijs in het mbo. Alleen zo voorkomen we dat opnieuw een generatie leerlingen slachtoffer wordt van de vernieuwingsdrift van bestuurders en managers die op grote afstand van de werkvloer staan. Het onderzoek van de Tweede Kamer toont aan dat deze onderwijsvernieuwing niet past binnen het toetsingskader van de commissie Dijsselbloem. Er is geen draagvlak bij docenten en studenten. Nodig is een breed onderzoek onder alle betrokkenen naar de gewenste inrichting van het mbo. Pas als er breed draagvlak is bij docenten en studenten kunnen we nadenken over een onderwijsvernieuwing in het mbo.'

Ineke Dezentjé Hamming (VVD): Doorgaan

'We moeten vasthouden aan de invoering van de nieuwe kwalificatiestructuur per 1 augustus 2010. Als we deze datum loslaten, halen we de druk van de ketel. Veel scholen zijn al volledig klaar met de implementatie van de nieuwe kwalificaties. Die kunnen niet meer terug. De staatssecretaris moet de komende twee jaar nog flink aan de bak. Leraren, leerlingen en werkgevers moeten meer duidelijkheid krijgen: hoe moet het competentiegericht onderwijs eruit zien? De staatssecretaris moet de regie stevig in handen houden en scholen waar nodig ondersteunen bij de invoering. Alleen voor scholen die straks in 2010 echt nog onvoldoende zijn voorbereid, kan een uitzondering worden gemaakt.'

Staf Depla (PvdA): Meer tijd, meer geld

'De invoering van competentiegericht onderwijs in het mbo moet doorgaan. Maar uit de onderzoeken van de Tweede Kamer blijkt dat veel scholen meer tijd nodig hebben voor een verantwoorde invoering. Daarom is uitstel van de verplichte, collectieve invoering per 2010 nodig. De extra tijd die scholen hierdoor krijgen, moeten ze gebruiken om docenten beter voor te bereiden op de vernieuwing. Bovendien is structureel extra geld nodig om studenten intensiever te kunnen begeleiden. Ook moet in de kwalificatiedossiers een betere balans gevonden worden tussen basiskennis, vakken en vaardigheden. En de dossiers moeten minder uitgebreid zijn, zodat scholen meer ruimte krijgen. De vernieuwing moet dus doorgaan, maar het moet beter.'

Op weg naar CompetentCity

Hoe verloopt de voorbereiding op hét mbo-evenement van 12 oktober 2009?
Elke editie bericht de MBO-krant over de weg naar CompetentCity.

Focus op inhoud en beurs

CompetentCity 2008 zit bij velen nog vers in het geheugen. Toch zijn de voorbereidingen voor de editie van 2009 alweer in volle gang. Projectleider Anita de Moor: 'We focussen nog meer dan vorig jaar op de inhoud en op de beurs.'

Voor de derde keer op rij organiseren MBO 2010 en Colo het succesvolle mbo-evenement CompentCity. Dit jaar wordt de stad opgebouwd in de Reehorst in Ede, op maandag 12 oktober. De nadruk ligt nog meer dan voorheen op de inhoud en de beurs. Vandaar dat Nijkerk verruild is voor Ede. 'Na elke editie van CompetentCity nemen we een enquête af, zodat we de wensen en behoeftes van de deelnemers goed in beeld hebben', vertelt Anita de Moor. 'Daaruit bleek afgelopen jaar dat bezoekers voornamelijk komen voor de workshops en presentaties, ofwel: de Academy. Ze zitten niet te wachten op toeters en bellen.' Kennis halen en brengen, dat is de crux.

De week van...

Om nog beter aan deze vraag te voldoen, ging de organisatie op zoek naar een locatie met grotere ruimtes. 'Zodat meer mensen een workshop kunnen bijwonen.' De Reehorst beschikt over grote – en

Anita de Moor, beleidsadviseur
MBO2010: 'Geen toeters en bellen.'

voldoende – zalen en ligt bovendien op 3 minuten afstand van station Ede-Wageningen. Daarnaast is er een zeer geschikte ruimte voor de beurs waar deelnemers allerlei informatie kunnen halen bij stands van kenniscentra, bedrijven en andere relevante organisaties. CompetentCity sluit dit jaar aan op een week die geheel in het teken staat van het beroepsonderwijs. 'Vandaar dat het evenement naar oktober verplaatst is. Het wordt een fantastische week waarin organisaties in en rond het beroepsonderwijs de krachten bundelen. En laten zien wat we in huis hebben.'

Tijdspad tot 12 oktober

- **Tot 11 mei:** kenniscentra en scholen kunnen zich aanmelden workshops/presentaties
- **Vanaf medio mei:** deelnemers kunnen zich aanmelden op www.competentcity.nl
- **Voor de zomervakantie:** vaststelling programma Academy (workshops en presentaties).
- **12 oktober:** CompetentCity.

Beoordelen in leerbedrijf kan competentiegericht

Is competentiegericht beoordelen mogelijk in een leerbedrijf? Dat was de centrale vraag van een onderzoek onder 342 leerbedrijven in de branches Motorvoertuigentechniek, Elektrotechniek en Carrosserie. De conclusie is positief. De leerbedrijven geloven in de mogelijkheden ervan en zijn bereid er tijd in te investeren.

Leerbedrijven hebben het competentiegericht onderwijs veel te bieden. Denk bijvoorbeeld aan de locatie, beroepssituaties en collega's. Daarmee lijkt het verleidelijk om leerbedrijven in de toekomst niet alleen in de opleiding van leerlingen, maar ook binnen de beoordelingscyclus een grotere rol te geven. Het procesmanagement MBO 2010 wilde graag weten hoe de leerbedrijven zelf tegen deze ontwikkeling aankijken. Daarom lieten ze dit door Innovam Consult uit Nieuwegein onderzoeken.

Conclusies

De conclusies uit het onderzoek zijn positief. De helft van de leermeesters vindt het bedrijfsleven beter in staat praktijkgerichte examenopdrachten te leveren dan de school. De meeste

leermeesters durven leerlingen bij een beoordeling de volledige verantwoordelijkheid te geven voor de uitvoering. Ze vinden zichzelf ook uitstekend in staat hun eigen leerlingen daarbij objectief te beoordelen. Wel blijkt uit het onderzoek dat vanwege de norm van de Arbeidsinspectie een tweede beoordelaar is aan te bevelen. Bedrijven zijn in het algemeen bereid om te investeren in de training van leermeesters tot beoordelaars. Die leerbedrijven die zelf geen beoordelingsbedrijf willen worden, helpen vaak wel op een andere manier graag mee. Bijvoorbeeld bij de ontwikkeling van toetsen.

Aanbevelingen

Tegelijkertijd kunnen een aantal zaken nog beter. Zo zouden meer leermeesters een training tot compe-

tentiegericht beoordelaar moeten volgen. Nu is dat slechts één op de drie. Verder kunnen scholen leerbedrijven beter dan nu informeren over zaken rond de beoordeling. Ook moeten de beoordelingsprocedures beter worden vastgelegd. De leermeesters geven aan dat ze per leerling gemiddeld vier keer per jaar contact willen met de school. Wel moet de school eindverantwoordelijk blijven voor de beoordeling.

Kenniscentra

Kenniscentra voor competentiegericht beoordelen zijn volgens het onderzoek van grote meerwaarde. Bijvoorbeeld door pools van getrainde beoordelaars op te zetten. Of door alternatieve locaties aan te bieden voor die situaties waarin een leerbedrijf niet zelf wil of kan beoordelen. Dat vermindert de tijd die scholen voor de logistieke planning nodig hebben. En tevens komt het de eenduidigheid van de beoordelingen ten goede.

> meer informatie:

www.mbo2010.nl -> examinering -> competentiegericht beoordelen in het leerbedrijf

Beroepsvereniging voor iedereen binnen mbo

Er komt een beroepsvereniging voor het gehele mbo: de BV MBO. De initiatiefnemers bespreken hun plannen begin maart met het ministerie van OCW. Een van de initiatiefnemers is Cees Beke, coach onderwijs op het ROC A12. 'De beroepsvereniging is bedoeld voor iedereen die binnen het mbo werkt: van docenten en bestuursleden tot conciërges. We hebben twee doelstellingen. Ten eerste willen een communicatieplatform zijn voor het hele mbo, juist om bestaande tegenstellingen – bijvoorbeeld tussen docenten en besturen – te doorbre-

ken. Ten tweede staan we voor een beter en sterker mbo en willen we een positief signaal afgeven.' Volgens Beke is er behoefte aan een dergelijk contactorgaan voor alle belangenorganisaties binnen het mbo. 'Iedereen kan zich aansluiten. We leveren straks geen inhoudelijke informatie. Iemand met een bepaalde vraag verwijzen we door, bijvoorbeeld via de website die nu wordt gebouwd. Ook zouden we eventueel een lerarenregister kunnen opzetten of bijhouden.'

> **meer informatie:** cees@cbeeke.nl

Stagemarkt.nl koppelt leerling aan leerbedrijf

Het vinden van goede stageplaatsen is geen eenvoudige opgave. Stagemarkt.nl helpt dit probleem te verkleinen door leerlingen en leerbedrijven te matchen. Dankzij de medewerking van onderwijsinstellingen wordt de kwaliteit van de deelnemende leerbedrijven in de gaten gehouden. Op Stagemarkt.nl staan stage- en leerplaatsen van meer dan 190.000 erkende leerbedrijven. Behalve de kwantiteit is ook de kwaliteit van het aanbod hoog op deze site van de kenniscentra. Die kenniscentra zorgen ook voor

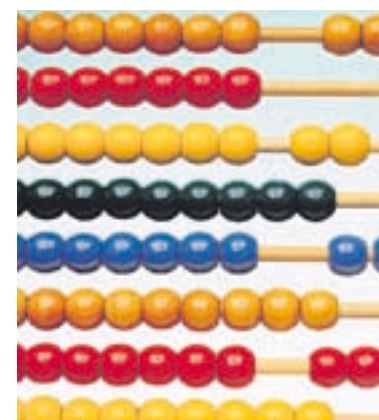
een voortdurende, actuele registratie van vacatures, leerplaatsen, bedrijfsprofielen en erkenning van de leerbedrijven. Leerlingen komen via Stagemarkt.nl dus altijd op een goede stageplaats terecht, met bijvoorbeeld adequate werkplekken en deskundige begeleiders. Sinds 1 januari sturen onderwijsinstellingen alle praktijkovereenkomsten op naar Stagemarkt.nl. Daarmee helpen ze de kenniscentra de kwaliteit van de site op peil te houden. Inmiddels zijn er al meer dan 450.000 praktijkovereenkomsten ingediend.

Referentieniveaus voor Nederlands en rekenen/wiskunde in 2010

De referentieniveaus voor taal en rekenen/wiskunde zijn per augustus 2010 geldig voor alle mbo-studenten die dan instromen. De onderwijsinstellingen moeten deze niveaus in acht nemen bij hun onderwijs en examinering. Dit schrijft staatssecretaris Van Bijsterveldt in een recente brief over de voortgang rondom de doorlopende leerlijn taal en rekenen/wiskunde binnen het gehele onderwijs. Zij benadrukt het belang van een zorgvuldige invoeringsstrategie en samenwerking met alle betrokken partijen. Ook zal er na 2010 ruimte blijven om de niveaus bij te stellen. OCW stelt vanaf het voorjaar 2009 diagnostische toetsen taal en rekenen beschikbaar die gebaseerd zijn op de niveaus. De brief bevat een samenvatting van de belangrijkste acties en uitgangspunten bij de implementatie van

het referentiekader doorlopende leerlijnen taal en rekenen. Bijzondere aandacht is er voor leerlingen die de referentieniveaus niet (kunnen) halen. Ten slotte gaat de brief in op de implementatie van het referentiekader op de scholen.

> **meer informatie:** www.steunpunttaalenrekenenmbo.nl

Karin Lukassen (links) en Akke Vos willen kennisdeling tussen en binnen mbo-instellingen stimuleren.

Ondersteuning op maat voor scholen

Het Steunpunt Taal en Rekenen mbo van start

Het taal- en rekenonderwijs is volop in beweging. OCW wil in alle onderwijssectoren het taal- en rekenniveau intensiveren en verbeteren. De commissie Meijerink heeft daarvoor referentieniveaus opgesteld. Het is aan de scholen zelf om het onderwijs zo in te richten dat leerlingen het gewenste niveau halen. Het Steunpunt Taal en Rekenen mbo ondersteunt de mbo-instellingen daarbij.

Sinds begin dit jaar zijn Akke Vos en Karin Lukassen de twee beleidsadviseurs bij het Steunpunt Taal en Rekenen mbo. Samen dachten ze na over goede manieren om scholen te ondersteunen. Vos legt uit dat hun ondersteuning drie richtingen kent. 'Op de eerste plaats stimuleren we kennisdeling tussen en binnen mbo-instellingen. Daarnaast willen we voor scholen het aanbod aan leermiddelen, diagnostische toetsen en ondersteuningsmogelijkheden inzichtelijk maken. En we zijn het centrale communicatieplatform voor ontwikkelingen op het gebied van taal en rekenen.' 'Het gaat bij dit laatste echt om communicatie in twee richtingen', vult Lukassen aan.

'We geven informatie over de visie en besluiten van de staatssecretaris. Tegelijkertijd verzamelen we vragen en opmerkingen uit het veld, zodat ze op het ministerie daarmee hun plannen kunnen aanscherpen.'

Vraag en antwoord

Voor het Steunpunt Taal en Rekenen mbo zijn de vragen die ze van de scholen ontvangen leidend bij de activiteiten die ze organiseren. 'We zoeken steeds naar middelen waarmee we die vragen zo adequaat mogelijk kunnen beantwoorden', geeft Lukassen aan. 'Allereerst is er de helpdesk. Via de website www.steunpunttaalenrekenenmbo.nl of telefoonnummer (0318) 648 565 kan iedereen vragen aan ons stellen over taal- en rekenonderwijs in het mbo. We geven dan direct antwoord of gaan bij het ministerie te rade.' De antwoorden op veel gestelde vragen komen uiteraard op de website. Daarnaast is het steunpunt actief op marktplaatsmbo.nl. Daar is een aparte categorie voor 'Talen en Rekenen' beschikbaar waar scholen bijvoorbeeld onderwijsmethoden kunnen delen. En tot slot wil het steunpunt via regiobijeenkomsten contactpersonen van scholen met elkaar in contact brengen, zodat er sterke netwerken ontstaan. Daarbij sluiten ze zich zoveel mogelijk aan bij initiatieven die al lopen in het land.

Flitsbijeenkomsten

In februari en maart organiseerde het steunpunt drie flitsbijeenkomsten. Aanleiding was de brief die de staatssecretaris 22 december vorig jaar stuurde. Daarin staat welk reken- en taalniveau ze van mbo-leerlingen verwacht. Deze norm wordt vanaf 2014 centraal geëxamineerd, in ieder geval voor niveau 4. Het steunpunt ontving veel vragen over de uitwerkingen van de brief. Op de flitsbijeenkomsten in Meppel, Den Haag en 's-Hertogenbosch gaf Marjo Jansen van het ministerie van OCW een nadere toelichting op de brief van de staatssecretaris. Aukje Bergsma en Rianne Voesten van het Cito vertelden over de diagnostische toetsen die vanaf het voorjaar 2009 beschikbaar zijn. Jan Paul de Vries, Jan Kastelein van het CEVO en Ingeborg Riedijk van de MBO Raad schetsten het gekozen tijdspad voor de invoering van de centrale examinering.

Vragen

Ook nu kwamen er weer veel vragen uit de zaal. Klopt het bijvoorbeeld dat deelnemers op de niveaus 1, 2 en 3 voorlopig niet kunnen zakken op een onvoldoende beheersing van Nederlands en rekenen, maar wel op een onvoldoende beheersing van een Moderne Vreemde Taal?

> **meer informatie:** www.steunpunttaalenrekenenmbo.nl

Conferentie Taal is cruciaal III

Nederlands leren in beroepspraktijk

Er zat flink wat mbo-kennis op het podiumpluche tijdens de derde 'Taal is Cruciaal' conferentie in Nootdorp. Op 13 maart kruisten Jos Leenhouts (MBO Raad), Ben Rijgersberg (Colo) en Simon Verhallen (ITTA) de degens met staatssecretaris Marja van Bijsterveldt van OCW. Het taalniveau moet omhoog, maar wel met oog voor de unieke positie van het mbo.

Het gemiddelde taalniveau van de Nederlandse scholier daalt. Die tendens wil ook staatssecretaris Marja van Bijsterveldt doorbreken. In het mbo moet meer aandacht komen voor taal en de eisen moeten omhoog. Onder andere door middel van lessen Nederlands en centrale examinering, zoals de commissie Meijerink voorstelt. Hiermee kan bijvoorbeeld de aansluiting van mbo op hbo soepeler verlopen. Eind april gaat Van Bijsterveldt haar beleidsvoornemens aan de Tweede Kamer toelichten. Dat deed ze al in Nootdorp, tegenover tweehonderd conferentiedeelnemers: 'Taal is de zuurstof van kennis. Eenderde van de mbo-uitstroom is laaggeletterd, dat is alarmerend. Die achterstand valt zeker niet alleen het mbo te verwijten, meestal begint het al in het lager onderwijs. Dat betekent dat we over de gehele linie een inhaalslag moeten maken.'

Badwater

De staatssecretaris verhuult niet dat centrale examinering een eisenverzwaring inhoudt: 'Het niveau moet omhoog. We moeten de leerlingen uitdagen, eisen stellen. Dat is ook goed. Een goede taalbeheersing werkt vaak als een bevrijding.' Daarbij is maatwerk van belang, weet Van Bijsterveldt: 'De niveaus 1 en 2 moeten we vooral opleiden tot goede vakmensen, maar zeker aan niveau 4 stellen we hoge eisen. Zij stromen immers vaak door naar het hbo. Daarom moeten ze van hetzelfde niveau zijn als de leerlingen die vanuit de havo komen. Overigens is daar het taalniveau nu eveneens te laag.'

Jos Leenhouts, bestuurslid van de MBO Raad, onderstreept de noodzaak van centrale examinering. Tegelijkertijd waarschuwt ze voor een te rap tempo. 'Je moet er de tijd voor nemen. Verkennen en kunnen bijstellen, anders gooi je het kind met het badwater weg. Een valide examinering opstellen duurt vijf jaar.'

Aanknopingspunten

Net als Leenhouts benadrukken Simon Verhallen van het ITTA en Ben Rijgersberg van Colo de unieke positie van het mbo. Het rapport Meijerink gaat daar enigszins aan voorbij, omdat het volgens Verhallen vanuit het voortgezet onderwijs is gedacht en zo de koppeling met het vak Nederlands maakt. Terwijl in het mbo nu eenmaal de beroepspraktijk centraal staat. 'Het mbo is geen havo', vult Rijgersberg aan. 'We moeten het Nederlands vooral leren bij de leerbedrijven, op een beroepsgerelateerde manier. En kijk eerst wat er bij een leerling al in het kwalificatiedossier zit, denk dan pas aan examinering.' Verhallen tenslotte weet dat het koppelen van die beroepspraktijk aan het Nederlands niet gemakkelijk is: 'Maar het biedt absoluut veel aanknopingspunten voor de taalontwikkeling.' Daarna kreeg de staatssecretaris het boek 'Drieslag taal: het praktijkboek taalbeleid Nederlands in het mbo' uitgereikt waarin onder andere een ROC-brede taalvisie wordt bepleit. Ook in de beroepspraktijk, met hulp van de docenten Nederlands.

Digitaal rekenmodel per 1 maart live

Workshop op maat voor Onderwijscalculator

Tijdens een aantal landelijke bijeenkomsten hebben mbo-instellingen ervaring opgedaan met de Onderwijscalculator. Voor iedere school dat in het digitale rekenmodel is geïnteresseerd en er mee aan de slag wil, organiseren Artefaction en MBO 2010 een speciaal op maat gemaakte gratis workshop.

De Onderwijscalculator speelt in op een thema dat veel ROC's momenteel flink bezighoudt: het betaalbaar organiseren van het competentie-gerichte onderwijs. Het rekenmodel brengt de kosten van alle primaire onderwijsactiviteiten en een groot aantal gerelateerde taken nauwkeurig in kaart, wat het maken van verantwoorde financiële keuzes vergemakkelijkt. Nu de implementatiefase nadert, wordt het tijd voor stap twee: de workshops.

Populariteitsprijs

Tijdens de workshops kunnen ROC's kennismaken met de werking van het model, waarbij het eigen onderwijsconcept en de begrotings- en resultaatafspraken het uitgangspunt vormen. Een aanbod op maat dus. Met als voordeel dat deelnemers een goede en betrouwbare inschatting

kunnen maken van de bedoeling, werking en effecten van het model. Dat de workshop zijn nut bewijst, blijkt onder meer uit twee proefbijeenkomsten op ROC Mondriaan. Hoewel het thema financiën normaal gesproken niet de populariteitsprijs wint, hadden ruim veertig opleidingsmanagers en directeuren in verschillende interactieve werkvormen heel nuttige discussies over de kwaliteit en effectiviteit van het onderwijs in relatie tot de beschikbare middelen. Inmiddels zijn ook op andere ROC's de eerste workshops gehouden.

Train-de-trainer

Voor ROC's die na de workshop besluiten met de Onderwijscalculator te gaan werken, wordt een train-de-trainer-traject georganiseerd. In het traject, dat bestaat uit een trainingsdag en een terugkomdag, gaan een medewerker met een

financiële focus en een medewerker met een onderwijsachtergrond samen aan de slag met de voorbereiding van het implementatieplan. Waarbij tijdens de trainingsdag het model uitvoerig wordt verkend en wordt stilgestaan bij de verschillende aspecten die bij de invoering van de Onderwijscalculator van belang zijn. De terugkomdag is bedoeld voor het uitwisselen van ervaringen tussen de deelnemers en de trainers.

Van onbewust naar bewust

Op 10 en 11 februari jl. zijn tijdens een managementconferentie drie workshops over de Onderwijscalculator gehouden. 'Net als bij twee eerdere workshops waren ook hier de reacties bijzonder positief,' vertelt Grietje Postma, directeur HRM van ROC Amsterdam. Waar onderwijsteams op het Amsterdamse ROC tot nu toe weinig zicht hadden op hun inspanningen en veelal onbewuste keuzes maakten, faciliteert de calculator juist het maken van bewuste weloverwogen stappen. Per maart gaan dan ook twee teams met het instrument aan de slag; tot aan de zomer volgen er nog eens acht. Postma: 'Het model biedt inzicht in en greep op de onderwijskosten, zodat teams écht over de inhoud kunnen discussiëren. Bovendien kunnen ze een link maken met het werkverdelingsmodel om taken goed te verdelen. Ideaal dus.'

In het kort

- De Onderwijscalculator is vanaf 1 maart beschikbaar.
- Workshops op directieniveau hebben een maximum aantal van 15 deelnemers.
- Workshops op sector- of domeinniveau hebben een maximum aantal van 30 deelnemers.
- Een workshop duurt één dagdeel.

Cascomethode voor meten en matchen

Hoe is het niveau van een opdracht te beoordelen en te matchen met het ontwikkelingsniveau van een student? Dit kan sinds kort met de methodiek Casco. In de bouwwereld is het casco het skelet van een gebouw. In dit onderwijskader wordt gesproken over het Casco van een opleidingsprogramma: de structuur is voorgeprogrammeerd, maar daarbinnen zijn keuzes mogelijk ten aanzien van vorm en inhoud. Het Casco is te gebruiken voor teams die een mbo-opleiding (gaan) ontwerpen en uitvoeren. Ook is het een toetsing- en evaluatie-instrument van bestaande opleidingen. Het studiepuntensysteem en de niveaume-

ter vormen het hart van het Casco. Het studiepuntensysteem kwantificeert de ontwikkeling van de student door middel van studiepunten. In tien overzichtelijke stappen wordt de onderwijsontwikkelaar door het ontwerpproces van een opleiding geloofd. De niveaumeter meet de zwaarte van opdrachten. Het Casco is ontwikkeld door ROC Mondriaan, in samenwerking met MBO 2010 en de adviesbureaus van Dammis Vroegindewij en Remco Coppoolse.

> meer informatie:

Wilma Verhoeks,
w.verhoeks@rocmondriaan.nl

Presentatie resultaten pilots Examenprofielen

Vorig jaar startten de MBO Raad, Colo, MKB Nederland, VNO-NCW, AOC Raad en Paepon het project examenprofielen. Doel was de kwaliteit van de examinering in het mbo een impuls geven. Op 23 maart, tijdens de Werkconferentie Examenprofielen, ontvangt staatssecretaris Van Bijsterveldt de resultaten van de eerste pilots. In de eerste dertien pilotprojecten werkten 33 onderwijsinstellingen en 16 kenniscentra samen aan de examenprofielen van in totaal 28 kwalificatiedossiers. Ook het bedrijfsleven werd er actief bij betrokken. De sectorale partners

maakten afspraken over bijvoorbeeld de randvoorwaarden voor goede examinering en de borging van het vakmanschap in het beroepsonderwijs. Deze samenwerking aan een herkenbare examinering moet het vertrouwen in het mbo-diploma vergroten en daarmee de civiele waarde van het mbo-diploma verhogen. Mbo-examens moeten herkenbaar zijn, maar ook recht doen aan de diversiteit binnen het mbo.

> meer informatie:

www.examenprofiel.nl

Meeste mbo-instellingen bezig met flexibilisering

Bijna alle mbo-instellingen zijn bezig met flexibilisering; het verschilt echter sterk hoever ze daarmee zijn. Dit is een van de conclusies van een onderzoek in opdracht van Kennisnet en MBO 2010 onder twintig mbo's. Het onderzoek had tot doel meer inzicht te krijgen in de overwegingen rond flexibilisering en de rol van ict-ondersteuning hierbij. De resultaten zijn gepresenteerd op 25 maart. Uit het rapport blijkt dat flexibilisering vaak niet de eerste prioriteit heeft bij scholen – er spelen daarvoor te veel andere dingen in het mbo. Wel zeggen bijna alle scholen aan de slag te willen

met flexibilisering van een deel van de onderwijslogistieke processen en de bijbehorende ict-ondersteuning. Planning en roostering, begeleiding van studenten, examinering en voortgangmanagement van studenten zijn daarbij de meest kwetsbare processen. Of de instellingen een probleem hebben rond de ict-ondersteuning bij deze processen hangt deels samen met hoe ver ze zijn met flexibilisering. Met name bij roostering en planning is dit het geval bij de middengroep. Bij de andere processen geeft het merendeel aan geen probleem te hebben met de ict, maar er kan nog veel verbeteren.

Master Leren en Innoveren voor het beroepsonderwijs

Het onderwijs is in beweging, net als de wereld er omheen. De ontwikkelingen in het onderwijs vergen een ander vakmanschap dan je vaak als ‘vakdocent’ in huis hebt. Een docent kent z’n vak, maar heeft op z’n minst twee professies waarin hij goed moet zijn: vakinhoud en docentschap. Bij onderwijsvernieuwingen komt daar de rol als innovator bij.

Bij innovatie gaat het bijvoorbeeld om competenties vertalen naar het leerproces, een competentiegerichte didactiek ontwikkelen. Daarnaast begrippen als: leren op de werkplek, constructivistisch, actief leren, je moet er als docent wat mee, of niet? En heb je eenmaal helder hoe het werkt, dan moet je daarin collega’s nog kunnen laten delen. De HBO-master Leren en Innoveren voor het Beroepsonderwijs biedt een deeltijd, tweejarige professionalisering om als docent of als opleidingsdeskundige in een bedrijf kennis, ervaring en vaardigheden als docent-innovator op masterniveau te ontwikkelen. Werkend vanuit een innovatie-onderzoeksopdracht in de eigen werkomgeving, verdiept de student zich met medestudenten (met een soortgelijke opdracht) in de innovatie. Dit levert informatie op waar de innovatie baat bij heeft. Studenten bepalen samen waar ze

meer over willen weten. Met die vragen in de hand ontdekt de student elke vier maanden wat theorieën, methodieken, onderzoek, wetenschap en praktijk te vertellen hebben over de competentiethema’s:

- Teamontwikkeling
- Leertheorieën
- Didactiek
- Interpersoonlijke relaties
- Organiseren en Methoden van actiegericht, procesmatig kwalitatief en kwantitatief onderzoek
- Omgevingszaken zoals andere projecten en ontwikkelingen
- Interne politiek

Verdediging
De student leest boeken over de thema’s, volgt (gast-)colleges, workshops, masterclasses. In de vorm van zelfstudie en in gesprekken met medestudenten in kenniscreërende leergroepen. Elke derde maand waarin een bepaald thema centraal

Een Master of Vocational Education geeft gehoor aan de roep om meer innovatie.

staat, organiseren studenten een ‘studium’. Daarin vindt extra verdieping plaats. De studenten doen dit in een werkvorm en op een locatie waar ze met collega’s en medestudenten inzichten kunnen delen. Uiteindelijk wordt de master afgerond met een thesis over de innovatie-onderzoeksopdracht. De student verdedigt deze opdracht in het openbaar tegenover een commissie waarin onder andere de opdrachtgever, masterbegeleider en

een onderzoeker zitten. De commissie toetst of iemand goed ondersteunend onderzoek heeft verricht, maar ook of de student zijn rol als innovator in de school goed heeft ontwikkeld. Het resultaat bij succes? De titel Master of Vocational Education en een persoonlijke ontwikkeling tot bekwaam docent-innovator.

> meer informatie:
www.stoashogeschool.nl

Aanbieders samen naar conferentie mboacademie

Ruim vijftig adviseurs en onderwijskundigen verzamelden zich op 5 maart in Utrecht voor de eerste leveranciersconferentie van mboacademies.nl. De vijftig commerciële product- en dienstaanbieders gingen daar de discussie aan met de mbo-instellingen, hun (beoogde) klanten. Doel: onderzoeken of hun adviezen binnen de mbo’s kunnen bijdragen aan de ontwikkeling van een organisatie waarin duurzaam leren en ontwikkelen centraal staan. Uit de bijeenkomst bleek dat dit wel degelijk kan. Op de eerste plaats door elkaar te informeren over nieuwe ontwikkelingen en het werk zo te verbinden zodat duurzaam leren tot stand komt. Dat tussen de klant en de leverancier een dialoog aan het ontstaan is, bewezen Jacqueline van Blokland (Nova Academie), Ariena Verbaan (CPS en Zadkine Academie) en Yvonne op den Berg (ROC Mondriaan), samen met enkele van hun leveranciers in een panelgesprek. Coalitievorming bleek ook mogelijk tijdens het interactieve deel waarbij de ‘aanbieders’ en ‘klanten’ gelegenheidscoalities vormden en gezamenlijke proposities formuleerden. Aan het einde van de dag werd dan ook de hoop uitgesproken dat de samenwerking tussen leveranciers en de mbo-academies een impuls krijgt.

> meer informatie:
www.mboacademies.nl

Even voorstellen: Annette Verduin

Sinds 1 maart is Annette Verduin als projectleider professionalisering werkzaam bij het procesmanagement MBO 2010. Tijd dus voor een nadere kennismaking.

Annette Verduin is van huis uit arbeids- en organisatiepsycholoog. ‘Maar’, zo vertelt ze, ‘sinds 1990 houd ik me vooral bezig met het P&O- en HRM-werkveld en ben ik bij verschillende ondernemingen werkzaam geweest als HRM-adviseur, HR-manager en HR-directeur.’ Sinds begin maart is Verduin projectleider professionalisering bij procesmanagement MBO 2010.

Competenties
Verduin gaat zich voor het procesmanagement bezighouden met de professionalisering van docenten, leidinggevend en ondersteunend personeel binnen mbo-instellingen. ‘Door de invoering van het competentiegericht onderwijs worden ook aan hun competenties andere eisen gesteld. Cgo heeft dus gevolgen voor iedereen die binnen het onderwijs werkzaam is. Dit moet meer aandacht krijgen. Vanuit MBO 2010 willen we dit een extra impuls geven. En hierbij kom ik om de hoek kijken.’ Als projectleider professionalisering zal Verduin functioneren in aanvulling op de drie procesmanagers. ‘Ik zal op het gebied van professionalisering inhoudelijke expertise leveren en activiteiten organiseren die bijdragen aan de ondersteuning van instellingen in hun implementatie van cgo.’

Thema’s
De belangrijkste thema’s en activiteiten waar Verduin zich in eerste instantie over zal buigen, komen voort uit verschillende vragen: Wat zijn deze noodzakelijke nieuwe competenties voor docenten, leidinggevend en ondersteunend personeel? Hoe worden die ontwikkeld? Hoe kun je dit goed organiseren? En hoe kun je dit alles monitoren en waarborgen? ‘De instellingen werken al aan deze vragen en oplossingen. En er zijn al veel initiatieven in gang gezet,’ vertelt Verduin. ‘Een concreet voorbeeld is het cursusaanbod van de Herontwerpschool en MBOacademies.nl.’

Verbindingen
Het belangrijkste is het leggen van goede verbindingen. ‘We moeten de best practices die er al zijn met elkaar delen en verder ontwikkelen. En ervaringen, successen en kennis bijeenbrengen en delen zodat professionalisering op een effectieve en efficiënte wijze verder vorm krijgt. Ik ben er om dit alles te ondersteunen en daar waar mogelijk te faciliteren. Ik ga heel goed kijken naar wat er al is, om te voorkomen dat we steeds opnieuw hetzelfde wiel uitvinden.’

Bijeenkomst voor werken met ICT

Uit de vele reacties op de enquête van het najaar 2008 over competentie management blijkt dat mbo-instellingen druk bezig zijn om competentie management voor medewerkers vorm te geven en te implementeren in de eigen organisatie. Uit de respons is ook gebleken dat er bij een aantal instellingen behoefte is aan kennisdeling en/of uitwisseling over gebruikte instrumenten en ICT-applicaties. MBO 2010 geeft vervolg aan de uitkomsten van de inventarisatie door het organiseren van een werkbijeenkomst op 2 april. Deze zal ’s ochtends plaatsvinden op een centrale plek in het land. De drie organisaties die veel genoemd zijn in de enquête en actief zijn op de mbo-markt werken mee aan de bijeenkomst, te weten: SHL, Pi-educatie (met Drenthe College) en STOAS Hogeschool.

> opgeven kan via:
a.verduin@mbo2010.nl

Stagebureau Administratie van ROC Zadkine neemt taken docent over

Normaal gesproken hebben docenten niet alleen lesgeven- de taken, maar zijn ze ook verantwoordelijk voor de stages van hun leerlingen. Zo niet bij de administratieve opleidin- gen van het Rotterdamse ROC Zadkine; daar kennen ze het Stagebureau. En dat werkt.

Paul de Vos is hoofd van dit bureau: 'Twee maanden voordat een stage- periode begint geven wij voorlich- ting aan de leerlingen. Daarna komt iedere leerling voor een afspraak naar het Stagebureau. Hij of zij neemt dan een cv en een sollicitatie- brief mee. De leerling kan zelf een stageplek zoeken, maar dat kun- nen wij ook doen. We gaan in een half jaar tijd minimaal drie keer op bezoek bij de leerling. We kijken het stageverslag na en zorgen voor de beoordeling vanuit het bedrijf. Het grote voordeel is dat we bedrijfs- matig werken. Ons bureau bestaat uit acht medewerkers en is van half negen tot half zes bereikbaar. We hebben directe telefoonlijnen, die bekend zijn binnen de school en bij de bedrijven. We zorgen ervoor dat we van elkaar weten waar we mee bezig zijn, zodat we elkaar kunnen vervangen bij afwezigheid.'

Hoe reageren docenten op het Stage- bureau?

'Veel docenten hebben het gevoel dat ze nu minder feeling met het bedrijfsleven hebben dan toen ze zelf verantwoordelijk waren voor de stages. Ik denk dat dat wel meevalt; hoeveel zie je nu van een bedrijf als je er alleen komt om een gesprek te hebben over de vorderingen van je leerling? Je ziet veel meer van een bedrijf als je op docentenstage gaat. Wij bieden die docentenstages, die een week duren, aan. Daarnaast kunnen docenten met ons mee als we op bezoek gaan bij een leerling. Soms is dat ook nodig. De mede- werkers van het Stagebureau zijn professionals op het gebied van stage, niet op het gebied van de op- leidingsinhoud. Ze werken door alle opleidingen en niveaus heen. Na- tuurlijk zorgen we er wel voor dat de medewerkers van het Stagebureau op een logische manier verdeeld zijn over de bedrijven. Zo hebben we een

collega die uit het verzekeringswe- zen komt; hij gaat vooral naar ban- ken en verzekeringskantoren. Iedere medewerker van het Stagebureau is accountmanager van een aantal bedrijven en zo krijgt Zadkine een gezicht bij die bedrijven.'

Het Stagebureau werkt op dit mo- ment alleen voor de administratieve opleidingen op één locatie van ROC Zadkine. Gaan jullie uitbreiden?

'Ik hoop het. In ieder geval breiden we uit naar twee andere locaties van ons ROC. Ik heb pas een presentatie gegeven bij een organisatiebrede bijeenkomst en volgens mij was er veel belangstelling voor onze opzet. Dat is ook wel logisch, want stage speelt een grote rol in het beroeps- onderwijs. En die rol is alleen maar groter geworden, omdat bij een aantal opleidingen de proeve van bekwaamheid al in de praktijk wordt gedaan.'

Heeft u een tip voor scholen die een Stagebureau willen oprichten?

'Probeer bedrijven zoveel moge- lijk bij je organisatie te betrekken. Zo organiseren we regelmatig een stageontbijt voor onze leerbedrij- ven. Leerlingen en hun begeleiders vanuit de bedrijven komen naar het

Paul de Vos: 'Docentenstages garanderen betrokkenheid bij het bedrijfsleven.'

ontbijt toe; er zijn altijd minstens honderd mensen. We houden goed contact met deze mensen en laten ons ook zien op hun bijeenkomsten. Ons Stagebureau heeft zijn nut trouwens al bewezen. We hebben op dit moment meer stageplekken

dan leerlingen. Ik geloof niet zo in die verhalen over de kredietcrisis en de negatieve gevolgen daarvan voor de stages. Je moet je zaken gewoon goed regelen.'

> meer informatie:
www.stagezadkine.nl

Beveiligingsdienst Tweede Kamer is beste leerbedrijf van 2008

De beveiligingsdienst van de Tweede Kamer is uitgeroepen tot beste leerbedrijf van 2008. 'Een grote verrassing', aldus praktijkbegeleider Roy Bliemer. 'Maar we hebben er wel heel hard voor gewerkt.'

De beveiligingsdienst van de Tweede Kamer is pas drie jaar geleden als leerbedrijf begonnen. Dat de aanpak werkt, blijkt wel uit het feit dat het bedrijf is verkozen tot beste leerbedrijf van 2008. Een prijs die veel heeft losgemaakt. 'Het was hartstikke leuk om te winnen', aldus Bliemer. 'We hebben veel reacties gehad. Niet alleen van de bedrij- ven die tijdens de verkiezing op de tweede en derde plek zijn geëindigd, maar ook van binnen de Tweede Kamer. Zo heeft een aantal politieke partijen ons ook gefeliciteerd. We hebben echt erkenning gekregen voor onze aanpak.'

Eén op één

De aanpak van de beveiligingsdienst houdt onder meer in dat er één op één begeleiding plaatsvindt. 'We hebben zeven trainers die zeven BOL-leerlingen begeleiden. Er is dus veel persoonlijke aandacht voor de student. Maar dat moet

natuurlijk ook. Het is natuurlijk niet niks om bij de Tweede Kamer te werken.' Omdat het om toch wel delicaat werk gaat, werken stagiair en begeleider altijd met z'n tweeën. 'In het begin kijken de leerlingen alleen mee met het werk. Daarna laten we ze natuurlijk ook gewoon werkzaamheden uitvoeren. Maar de studenten zullen nooit alleen op een post komen te zitten. Daar is het werk veel te belangrijk voor.'

Bewustwording

Volgens Bliemer is bewustwording een kernwoord in de filosofie van het leerbedrijf. Hij probeert de stu- denten op een praktische manier de essentie van het vak bij te brengen. 'De leerling moet bijvoorbeeld zelf inzien dat het niet past om bij het werken in de Tweede Kamer een oorbel in te hebben. Hebben ze dit niet door, dan horen ze hier niet thuis.' Maar ook de praktijkbegelei- ders moeten zich bewust zijn van

Roy Bliemer (derde van rechts) is praktijkbegeleider bij de beveiligings- dienst van de Tweede Kamer.

hun eigen verantwoordelijkheden. 'We moeten de leerlingen goed in de gaten houden en aandacht en interesse tonen. En hen laten zien waar het bij beveiligingswerk om draait. Ik laat ze bijvoorbeeld door het Kamergebouw lopen met

de vraag hoe ze het snelst op een bepaalde plek kunnen zijn. Op die manier leren ze het gebouw kennen. Daarnaast trainen we ook op waar- nemingen. We bekijken bijvoorbeeld bewakingsfilmpjes en stellen hier vragen over. En heel belangrijk: de

stagiairs moeten weten wie wie is. Het mag natuurlijk niet gebeuren dat premier Balkenende de toegang wordt ontzegd, omdat een leerling hem niet heeft herkend.'

Communicatie

Betrokkenheid bij de leerlingen is volgens Bliemer ook erg belangrijk. 'Zelf ben ik sinds 1992 in dienst bij de Kamer. Een paar jaar geleden werd me gevraagd of ik praktijkbe- geleider wilde zijn. Ik vroeg me af of dat wel iets voor me was, maar ik vind het heel erg leuk. Natuurlijk ben ik er veel tijd mee kwijt, maar het levert ook enorm veel op. Je leert elkaar goed kennen en krijgt echt een band met elkaar.' Bliemer is ook tevreden over de communicatie met het Mondriaan College en het ROC Leiden. 'Het contact met de scholen is goed. Zo voeren we tijdens de stage drie functioneringsgesprek- ken met de leerlingen en daar is ook altijd een docent bij. We gaan ook regelmatig bij elkaar op bezoek. Op die manier krijgen we een goed beeld van elkaar en van de leerlin- gen. En daar gaat het natuurlijk om.'

Stagebegeleiding mbo schiet tekort

JOB kreeg het afgelopen schooljaar veel klachten binnen over de stage in het mbo. De meeste klachten gingen over de tekortschietende begeleiding op de stageplek en door de mbo-instellingen.

Ook uit de JOB monitor 2008, het landelijke tevredenheidsonderzoek gehouden onder 84.000 mbo-studenten, blijkt dat een derde van de mbo'ers negatief oordeelt over de stagebegeleiding vanuit de mbo-instelling. Verder gaven mbo'ers aan moeite te hebben met het vinden van een stageplaats en lopen sommige mbo'ers studievertraging op door problemen die ontstaan op de stage en het gebrek aan begeleiding daarbij. Sommige studenten vallen daardoor zelfs uit. Volgens JOB kunnen de klachten voorkomen worden door een intensievere stagebegeleiding vanuit de mbo-instelling.

Leren solliciteren

Mbo-instellingen moeten met de begeleiding al voor de start van de stage beginnen, zoals met het leren solliciteren. Daarmee voorkom je dat veel studenten geen stageplaats kunnen krijgen. Recente onderzoeken tonen aan dat in de meeste sectoren namelijk wel genoeg stageplaatsen zijn. Het schrijven van een goede sollicitatiebrief en het opstellen van een helder CV zou onderdeel van de lessen moeten zijn voordat de bpv-periode begint. Ook zouden presentatietechnieken

vooraf geoefend moeten worden met studenten, zodat iemand goed voorbereid naar zijn sollicitatiegesprek gaat.

Zelf een stage zoeken?

Bij de ene school ben je zelf verantwoordelijk voor het vinden van een stageplaats. Andere scholen verplichten je stage te gaan lopen bij een bepaald bedrijf, ook al sluit dit niet aan bij je eigen behoeften en wensen. JOB vindt dat studenten zelf hun erkende stageplaats mogen zoeken en deze voorleggen aan de school. Maar als een student behoefte heeft aan meer begeleiding, moet hij of zij deze ook wel krijgen. Nu zijn de scholen vaak te strikt in de ene, of de andere benadering.

Er bovenop zitten

Stagebegeleiders vanuit de scholen moeten regelmatig bij de bedrijven op bezoek gaan volgens JOB. Er zijn nog steeds studenten die aangeven dat er nog nooit iemand van school op zijn of haar stage of leerwerkplek is komen kijken. Zo kun je niet goed in de gaten houden hoe het gaat met de student en eventuele knelpunten op tijd oplossen. Als er problemen ontstaan op de stageplaats, moet

Het bestuur van JOB

de student hierbij direct begeleiding krijgen vanuit school. Ook de begeleiders in de praktijk moet desgewenst scholing krijgen in begeleiden.

Achterstand en urennorm

Studenten met een ziekte, handicap of persoonlijke problemen, kunnen

soms niet alle uren stagelopen die door de school worden vereist. Er lijkt vaak moeilijk te onderhandelen met school en stagebedrijf over het aanpassen van de uren op de situatie van de student. Veel studenten mogen door hun opgelopen achterstand vaak niet over naar het volgende jaar en worden soms

uitgeschreven van de opleiding. Scholen moeten beter hun best doen om aanpassingen te doen in het lesprogramma voor studenten met een ziekte of handicap en hen de kans geven langer over hun studie te doen. Teveel scholen verschuilen zich achter de urennorm.

Toezien op afspraken

JOB vindt dat een school erop moet toezien dat de studenten en het stage- of leerbedrijf heldere afspraken maken over werktijden, uit te voeren taken, beoordeling en stagebegeleiding. De school moet er op toezien dat deze worden vastgelegd in een stagecontract. De student moet worden geïnformeerd over de rechten en plichten van beide partijen.

Sta achter de student

Een veelgehoorde klacht is dat de student zich niet gesteund voelt door de stagebegeleider vanuit school als er een probleem of conflict ontstaat. 'Stage is in het mbo een steeds groter wordend onderdeel van je opleiding. Je maakt kennis met je toekomstige vakgebied. Als dat fout loopt heb je al snel geen zin meer in je opleiding en dus de toekomst die je voor ogen had. Het werkt uitval in de hand en dat is al een ernstig probleem in het mbo', aldus Joke de Jong, voorzitter van JOB.

Maaïke van Ginkel, JOB

HBO-raad wil via green paper discussie met mbo aangaan

In 2004 heeft de HBO-raad een verenigingsagenda geformuleerd onder de titel 'Maximale participatie en kenniscirculatie'. Deze agenda bevat een visie van de hogescholen op de relatie tussen onderwijs, praktijkgericht onderzoek en beroepspraktijk. Anno 2008 kan worden geconstateerd dat deze agenda nog altijd waardevolle elementen bevat. Toch is herijking noodzakelijk. In het 'green paper' geeft de HBO-raad aanzet hiertoe.

De beroepspraktijk stelt hogere eisen aan het niveau van afgestudeerden. Van een op de vijf studenten mag de hbo-opleiding moeilijker. Maar er zijn ook studenten die de hbo-opleidingen juist te moeilijk vinden. Als hogescholen vergeten we niet dat veel van onze studenten afkomstig zijn uit families waar zij de eersten zijn die hoger onderwijs genieten en dus willen we uiteindelijk zo veel mogelijk mensen aan een diploma helpen.

Aanbod differentiëren

Daarom differentiëren we ons aanbod. Straks kunnen onze nieuwe

studenten kiezen uit meer smaken. Voor iemand die, bijvoorbeeld naast zijn werk, zijn opleidingsniveau wil verzwaren maar geen behoefte heeft aan een Bachelor's Degree bieden hogescholen programma's aan in het kader van Leven Lang Leren. Voor de grootste groep mensen is er straks de op een nieuwe en zwaardere kwaliteitsstandaard gebaseerde Bachelor. Voor de mensen die een nog hoger niveau willen is er de Honour's Degree. Met dit gedifferentieerde aanbod reageren hogescholen op de spanning die bestaat tussen de kwaliteit van de instroom die onder druk staat, het belang om

meer studenten op te leiden en het rendement te verhogen, terwijl de hogescholen tegelijkertijd het niveau van de bachelor-opleidingen willen verhogen. Dat staat in het Green Paper waarover de hogescholen momenteel in gesprek zijn met de samenleving.

Kenniselement

Wij hechten veel waarde aan de mening van het middelbaar beroepsonderwijs. Voor het mbo zie ik twee opvallende punten in ons Green Paper. Ten eerste, dat we als hogescholen meer aandacht gaan besteden aan de intake en begeleiding van nieuwe studenten. Dat geldt zeker ook voor afgestudeerden uit het mbo. Ten tweede constateer ik dat hogescholen gehoor geven aan de roep uit het werkveld om het kenniselement in de opleidingen te verzwaren.

Doekle Terpstra, HBO-raad

> meer informatie: www.hbo-raad.nl > Belangrijke publicaties

De agenda bevat alle activiteiten van het procesmanagement MBO 2010 en de bijeenkomsten van Bedrijfstakgroepen (BTG's) en paritaire commissies. Wijzingen in de data voorbehouden. Kijk voor meer data op www.mbo2010.nl

Maart 2009

26 maart

Clusterbijeenkomst Economie (Administratie & Secretariaat)
Organisatie: MBO 2010
Voor wie: Clusterleden en belangstellende BTG-leden

Clusterbijeenkomst HCD
Organisatie: MBO 2010
Voor wie: Clusterleden en belangstellende BTG-leden

Clusterbijeenkomst ICT
Organisatie: MBO 2010
Voor wie: Clusterleden en belangstellende BTG-leden

Managementconferentie BVE
Organisatie: CVI
Voor wie: open inschrijving

27 maart

Clusterbijeenkomst M&V
Organisatie: MBO 2010
Voor wie: Clusterleden en belangstellende BTG-leden

April

2 april

Evenement 'Blijven schakelen'
Organisatie: MBO Raad en BTG MCT
Voor wie: Docenten cluster M&V

Kenniskring ICT
Organisatie: MBO Raad
Voor wie: Leden Kenniskring

TG GDW Ledenvergadering
Organisatie: MBO Raad
Voor wie: GDW instellingsvertegenwoordigers

BTG BHI-Infra Algemene ledenvergadering
Organisatie: MBO Raad
Voor wie: BHI-Infra instellingsvertegenwoordigers roc's

8 april

BTG BOA/RPC
Organisatie: MBO Raad
Voor wie: BTG-leden

Cluster M&V + BOA/RPC
Organisatie: MBO 2010 en MBO Raad
Voor wie: Clusterleden en BTG-leden

15 april

Docentendag opleiding Artiest
Organisatie: de werkgroep Artiest experimentcluster MVP
Voor wie: Docenten opleiding Artiest

BTG HTVF Algemene Ledenvergadering
Organisatie: MBO raad
Voor wie: HTVF instellingsvertegenwoordiger roc's

BTG HTVF Jaarlijkse conferentie: BTG HTVF competent in actie!
Organisatie: MBO Raad
Voor wie: HTVF-instellingsvertegenwoordigers, -directeuren en -managers

16 april

Kennisdelingsconferentie II
Organisatie: MBO 2010, MBO Raad/BTG GDW en Calibris
Voor wie: Clusterleden en belangstellende BTG-leden

BTG GWD Kennisdelingsconferentie 'Integratie van driedvoudige kwalificering'
Organisatie: MBO Raad, MBO 2010, Calibris
Voor wie: docenten, managers en directeuren

17 april

BTG GTB&A
Organisatie: MBO Raad
Voor wie: BTG-leden

Werkgroep LLB Cluster HCD
Organisatie: MBO 2010
Voor wie: leden werkgroep LLB Cluster HCD

BTG HTVF Themadag Facilitaire Opleidingen 'Imago en leermiddelen'
Organisatie: MBO Raad
Voor wie: HTVF-docenten, -coördinatoren, -managers en –directeuren

21 april

Clustercoördinatoren overleg
Organisatie: MBO 2010
Voor wie: Clustercoördinatoren

BTG Handel bpv-coördinatorenendagen
Organisatie: servicebureau Handel, KC Handel
Voor wie: bpv-coördinatoren handelsopleidingen

Aanbod Herontwerpschool vanaf april 2009

Train-de-trainer bijeenkomst Onderwijscalculator
2 april 2009
Aequor in Ede
Uitvoering door Artefaction
Deze bijeenkomst is interessant voor vertegenwoordigers van onderwijsinstellingen die al hebben besloten met het kostenmodel de Onderwijscalculator te gaan werken

Leergang managen van teams in de verandering naar cgo (6,5 dag)
7 en 8 april 2009 (dubbelsessie)
Overige data: 13 mei 2009, 27 mei 2009, 24 juni 2009, 16 september 2009 en 14 oktober 2009.
Vakschool Wageningen
Uitvoering door EduChange en KG Advies & Opleiding
Kosten: € 2.600. Dit bedrag inclusief btw en de kosten voor het diner en de overnachting op 7 april.

Leergang Teamleren (3 dagen)
16 april van 9.30u – 16.30u
Overige data: 14 mei en 11 juni 2009
Aequor in Ede
Uitvoering door Onderwijs Adviesburea M. A. F. Dekkers
Kosten: € 895. Dit bedrag inclusief btw en het cursusmateriaal

Leergang Begrijp de generatie Einstein
16 april van 09.30 – 16.30 uur
Overige data: 23 april en 7 mei 2009
Aequor in Ede
Uitvoering door onderzoeks- en adviesbureau SARV

Masterclass techniek: We gaan voor de gladiolen!
7 april 2009, 09.30 - 22.30 uur
Congrescentrum de Werelt in Lunteren
Uitvoering door Platform Bèta Techniek in samenwerking met Herontwerpschool
Er zijn geen kosten aan deelname verbonden

Masterclass Techniek: Proeverij resultaatgericht innoveren!
23 april 2009, 09.30 - 16.00 uur
Hotel Mercure in Bunnik
Uitvoering door Platform Bèta Techniek in samenwerking met Herontwerpschool
Er zijn geen kosten aan deelname verbonden

Conferentie Parels in Bèta Techniek
9 juni 2009, 13.30 - 20.30 uur
Hotel Van der Valk in Houten
Uitvoering door Platform Bèta Techniek in samenwerking met Herontwerpschool en Procesmanagement MBO 2010

Meer informatie en inschrijven: www.herontwerpschool.nl

23 april

BTG BHI-Infra
Organisatie: MBO Raad
Voor wie: BTG-leden

Clusterbijeenkomst Economie (Administratie & Secretariaat)
Organisatie: MBO 2010
Voor wie: Clusterleden

Clusterbijeenkomst ICT
Organisatie: MBO 2010
Voor wie: Clusterleden
BTG GDW Achterbanvergadering Onderwijsberoepen (OB)
Organisatie: MBO Raad
Voor wie: GDW-leden achterban OB

Mei 2009

13 mei

BTG GDW Achterbanvergadering Sport & Bewegen (SB)
Organisatie: MBO Raad
Voor wie: GDW-leden achterban (SB)

14 mei

Ledenvergadering BTG Handel
Organisatie: MBO Raad
Voor wie: Leden BTG Handel

Clusterbijeenkomst HCD
Organisatie: MBO 2010
Voor wie: Clusterleden en belangstellende BTG-leden

15 mei

Gezamenlijke bijeenkomst Cluster HTV en onderwijswerkgroepen BTG-HTVF
Organisatie: MBO 2010 en MBO Raad
Voor wie: Clusterleden en belangstellende BTG-leden

BTG Media en Communicatie
Organisatie: MBO Raad
Voor wie: BTG-leden

BTG MCT Algemene ledenvergadering
Organisatie: MBO Raad
Voor wie: BTG-leden

BTG PMLF Algemene ledenvergadering
Organisatie: MBO Raad
Voor wie: BTG-leden

Bijeenkomst ondercommissie chauffeurs BTG T&L
Organisatie: MBO Raad
Voor wie: BTG-leden

BTG HTVF/MBO 2010 Themadag 'Bpv, praktijkleren en cgo'
Organisatie: MBO Raad, MBO 2010, Kenwerk
Voor wie: HTVF-docenten, -coördinatoren, -clusterleden

18 mei

Clusterbijeenkomst (afsluiting) Z&A en W&C
Organisatie: MBO 2010
Voor wie: Clusterleden en belangstellende BTG-leden

26 mei

BTG HTVF Docentendag Recreatie
Organisatie: MBO Raad
Voor wie: docenten

Op 20 maart is de website mboagenda.nl gelanceerd. Op deze digitale agenda worden alle bijeenkomsten, zoals congressen, seminars, workshops, cursussen en trainingen binnen mbo-onderwijs gepubliceerd. De agenda-items zijn direct en kosteloos te plaatsen door organisatoren van de bijeenkomsten. De mboagenda.nl is een initiatief van MBO 2010.
Wilt u een evenement aankondigen? Zet het zelf op www.mboagenda.nl!

Award voor het Marne College

Hoe helpen we leerlingen de juiste studiekeuzes te maken? Het is een vraag die alle onderwijsinstellingen bezighoudt. Het Marne College in Bolsward ontwikkelde daarvoor het project ‘Lifelab-loopbaanoriëntatie’. Hiervoor ontving de school van het Studiecentrum voor Bedrijf en Overheid (SBO) de Award voor de beste onderwijsinnovatie in het vmbo 2009. Lifelab.nl is een levenslaboratorium dat bijdraagt aan het ontdekken en ontwikkelen van talenten van leerlingen. Het laboratorium is regionaal opgezet en vrij toegankelijk voor het hele onderwijs. Het verbindt de leerling, de school, externe professionele begeleidingsorganisaties, het bedrijfsleven en

maatschappelijke organisaties met elkaar. Het Marne College ontwikkelde hiervoor het instrument loopbaanoriëntatie in nauwe samenwerking met leerlingen, begeleidende docenten en vertegenwoordigers van Lifelab. Het platform LifeLab Projects ontwikkelt en produceert interactieve media en leermiddelen voor vo-leerlingen en professionals uit de beroepspraktijk.

Praktijkboek Taalbeleid Nederlands in het mbo

Het taalniveau van mbo-leerlingen moet omhoog. Om mbo-instellingen te ondersteunen bij taalontwikkeling in hun opleidingen krijgen zij eind maart allemaal het praktijkboek Taalbeleid Nederlands in het mbo toegestuurd.

Deze uitgave van procesmanagement MBO 2010 en ITTA is geschreven door Tiba Bolle (ITTA). Het praktijkboek ‘Drieslag Taal’ loopt vooruit op het Deltaplan voor taal en rekenen voor de BVE-sector. Idee achter het boek is dat stafmedewerkers, taalcoaches, opleidingmanagers, directieleden en docenten direct aan de slag kunnen om de taalvaardigheid in hun organisatie te

stimuleren. Het boek staat daarvoor vol handige tips, aanwijzingen en praktische voorbeelden.

Het boek biedt allereerst twee stappenplannen, waarin alle acties richting de realisering van de Drieslag Taalbeleid Nederlands beknopt omschreven worden. Het eerste stappenplan Taalbeleid als teamopdracht biedt een overzicht van het traject van een opleidingsteam: van de ontwikkeling van een taalbeleidsvisie tot het individueel ondersteunen van deelnemers met taalproblemen. In het volgende stappenplan Taalontwikkeling op de werkplek worden de stappen uitgewerkt voor de stage- of werkplek. In het derde deel, ‘opdracht aan directie en management’ komt een aantal valkuilen aan bod, gevolgd door preventieve maatregelen voor directieleden en het schoolbestuur. Om iets meer achtergrondinformatie te bieden zijn een aantal didactische handreikingen uitgewerkt, zoals tekstbegrip en woordenschauitbreiding en toetsing. Gesprekken met dertig teamleden, taalcoaches, taalbeleidcoördinatoren en managers hebben geresulteerd in citaten, verzameld in deel 5: tips en ervaringen uit de praktijk. De publicatie bevat ook nuttige instrumenten als werkplannen, beoordelingsformulieren en een checklist met taaltaken van de taalcoach. Het praktijkboek sluit af met het profiel van de taalcoach, dat als leidraad kan dienen voor het selecteren en opleiden van een geschikte taalcoach.

> meer informatie: www.mbo.nl > Publicatie en links. Hier kunt u ook het praktijkboek gratis downloaden.

Training studieloopbaanbegeleiding

Studenten begeleiden op praktische manier

Studieloopbaanbegeleiding binnen het mbo is belangrijk maar vaak niet eenvoudig. Studenten met grote zorgproblematiek. Onduidelijkheid over de precieze taakverdeling. Begeleiders kunnen tegen heel wat zaken aanlopen. Interstudie NDO en de Herontwerpschool bieden daarom een praktische vierdaagse training aan, compleet met échte studenten.

Studieloopbaanbegeleiding draait op hoofdlijnen om een aantal zaken: studenten ondersteunen bij studiekeuzes, hen leren reflecteren op hun eigen persoonlijke ontwikkeling en studenten helpen bij het plannen van hun eigen leerproces. Maar de taakafbakening is niet altijd even helder. Tijdens de eerste trainingsdag komt dit dan ook aan bod. Trainer Margriet Philipsen. ‘Begeleiders krijgen vaak te maken met persoonlijke problematiek. Ze willen helpen, maar kennen niet altijd de zorgstructuur binnen een onderwijsinstelling en verwijzen dan te laat door.’

Acteurs

De tweede dag staat in het teken van rollenspelen met acteurs. Iedere cursist levert een eigen case in. Tijdens de training wordt de situatie nagespeeld. Het is een bekende methode. Verschil is dat de acteurs bij deze training daadwerkelijk mbo-studenten zijn. Margriet: ‘Cursisten geven aan dat deze werkwijze het veel echter maakt. De mbo-studenten

geven concretere en andere feedback dan volwassen.’ Het voeren van gesprekken vormt een belangrijk onderdeel binnen de training. En dat gaat verder dan het stellen van open vragen. Philipsen: ‘Een student die niet weet wat hij wil en vindt dat er ‘stom les wordt gegeven’, legt misschien alle problemen buiten zichzelf. Het heeft geen zin om hem meteen te vragen wat hij in de toekomst wil. Stapsgewijs inhoudelijke vragen stellen levert meer op.’

Geen klik

Ook het gebruik van verschillende begeleidingsstijlen is belangrijk tijdens de leergang. Philipsen: ‘Er zijn vier verschillende stijlen: instrueren, delegeren, coachen en ondersteuning. Sommige stijlen werken niet in bepaalde situaties en bij competenties van bepaalde leerlingen. Hier oefenen we mee waardoor mensen ervaren wat wel werkt.’ Volgens Philipsen geeft de training een helder beeld van competentiegericht onderwijs. ‘Tijdens de leergang werken de cursisten aan hun eigen leervragen en maken ze een portfolio. De begeleiders doen dus eigenlijk precies hetzelfde als de leerlingen die zij begeleiden!’

> meer informatie: www.herontwerpschool.nl
Deze training kan ook in-company worden aangeboden en gaat uit van het train-de-trainer-principe.

Wikken en wegen rond kwalificatiedossiers

Eind vorig jaar hebben de Kenniscentra Beroepsonderwijs Bedrijfsleven hun 240 kwalificatiedossiers opgeleverd aan het ministerie van OCW. Maar hoe zit het met de herkenbaarheid en transparantie van de kwalificatiedossiers? Op verzoek van het Coördinatiepunt is hier onderzoek naar gedaan. De resultaten staan in het onderzoeksrapport ‘Wikken en wegen’.

Doel van het onderzoek is om beter te kunnen adviseren over de kwaliteit van de Kwalificatiestructuur. Bureau EB-Management heeft daartoe vorig jaar gekeken naar de wijze waarop de Paritaire Commissies (de adviescommissies van de besturen van de kenniscentra) omgaan met twee van de vijf geformuleerde kwaliteitscriteria: herkenbaarheid en transparantie. De overige drie eisen van uitvoerbaarheid, flexibiliteit en duurzaamheid worden misschien in een later stadium nog onderzocht.

Drie kernvragen

Het onderzoek richtte zich op drie

kernvragen: Hoe hebben de Paritaire Commissies het uitgangspunt van herkenbaarheid in relatie tot transparantie toegepast bij het ontwikkelen van kwalificatiedossiers? Welke inhoudelijke overlap zit er in de dossiers die door het Coördinatiepunt zijn geselecteerd? Welke afwegingen maken Paritaire Commissies tussen transparantie en herkenbaarheid als zij moeten kiezen tussen samenvoegen of apart houden van kwalificaties? Uit het rapport ‘Wikken en wegen’ blijkt dat Paritaire Commissies wel letten op herkenbaarheid, maar nauwelijks op transparantie. Transpa-

rantie is voor de leden van Paritaire Commissies een slecht te hanteren en operationaliseren criterium. Zij voelen zich dan ook niet verantwoordelijk voor de transparantie van de kwalificatiestructuur als geheel.

Aanbevelingen

Volgens de Commissies zouden het Coördinatiepunt en Colo meer aandacht kunnen besteden aan het uitdragen van good practices. De prijs voor het meest transparante kwalificatiedossier is daar een goed voorbeeld van. Ook geven zij unaniem aan dat er nu geen ingrijpende veranderingen meer moeten komen. Op basis van de rapportage en eigen onderzoek stelt het Coördinatiepunt een beleidsadvies op, met als doel de kwalificatiestructuur verder te verbeteren.

> het volledige rapport is te vinden op www.marktplaatsmbo.nl

Kijk op clusters

De competentiegerichte opleidingen zijn verdeeld in zestien experimentclusters. Doel: kennis- en ervaringuitwisseling over cgo. Beleidsadviseurs van het procesmanagement MBO 2010 ondersteunen deze clusters. Hoe werken ze? Wat is hun toegevoegde waarde? Deze maand: het cluster Onderwijs, Sport en Veiligheid.

Clustercoördinator Jes Hernandez en Maria Wessels: 'Oeverloos discussiëren is uit den boze; het OSV-cluster gaat recht op zijn doel af.'

Cluster Onderwijs, Sport en Veiligheid

Recht op het doel af

Het experimentcluster Onderwijs, Sport en Veiligheid werkt hard aan vernieuwen van het onderwijs op basis van de nieuwe kwalificatiedossiers. De eerste concrete resultaten van de werkgroepen binnen het cluster zijn dan ook een feit. Zo kunnen aangesloten ROC's aan de slag met één algemeen examenformat en verschijnt er binnenkort een nieuw toelatingsmodel.

Clustercoördinator Onderwijs, Sport en Veiligheid (OSV) is Jes Hernandez, opleidingsmanager Sport & Bewegen aan het Nova College. De oud-bondscoach van de Nederlandse turnselectie belichaamt de taak waarvoor het cluster staat perfect. 'We zijn mensen met een sportieve insteek en van huis uit strijdlustig. De dynamiek in het werkveld inspireert ons dan ook om tempo te maken.' Maria Wessels, clustercoördinator Media, Vormgeving en Presentatie

en sinds februari jl. beleidsadviseur Zorg & Welzijn bij MBO 2010, herkent veel in de woorden van Hernandez. 'Het OSV-cluster schakelt snel. Oeverloos discussiëren is uit den boze; ze gaan recht op hun doel af.'

Strak algemeen format

En die aanpak heeft inmiddels tot een paar heel concrete resultaten geleid, vertelt Hernandez. 'Uit een inventarisatie onder de ongeveer dertig ROC's in ons cluster blijkt dat de examinering volgens het kwalificatiedossier overal anders gebeurt. Daarom zijn alle exameneisen nu in één strak algemeen format gegoten, zodat afgestudeerde voetbalcoaches, tennistrainers of politie- en brandweerinstructeurs allemaal dezelfde aansluiting op de praktijk hebben.' Ander mooi voorbeeld is de vernieuwde toelatingstest. Tot nu toe keken opleidingen vooral naar iemands fysieke conditie, waardoor relatief veel studenten het eerste jaar afhaakten. Hernandez: 'In april lanceren we een model waarin de competenties die later in het kwalificatiedossier worden gevraagd, een grotere rol gaan spelen. Natuurlijk

is het handig als iemand sportief is, maar kan iemand ook planmatig werken of ethisch handelen in bepaalde situaties? Met deze andere insteek verwachten we het uitvalpercentage terug te dringen.' Waar Hernandez het proces van onderlinge kennisdeling in het cluster bewaakt, waarborgt Wessels de continuïteit. 'De wereld om ons heen staat niet stil. De eisen rondom taal en rekenen bijvoorbeeld veranderen continu, wat zijn weerslag heeft op de initiatieven die het cluster in gang zet. Verder koppel ik de ervaringen uit het cluster terug, zodat "Den Haag" goed geïnformeerd blijft. Er is dus sprake van tweerichtingsverkeer.'

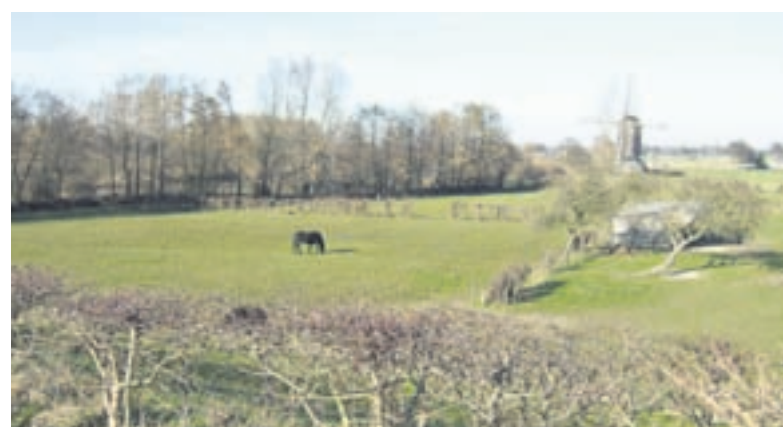
Uiteindelijke uitrol

In aanloop naar 2010 zetten Hernandez en zijn collega's vol in op de evaluatie en de uiteindelijke uitrol van de bestaande kwalificatiedossiers. Een goede zaak, vindt Wessels. 'In het OSV-cluster zitten mensen met verstand van zaken. Besluitvorming hoort thuis op de werkvloer, niet in kamertjes achter gesloten deuren.'

Ruimte voor innovatie aan Groene Hart Academie

Hogeschool InHolland en IPC Groene Ruimte werken in Nieuwkoop samen aan de zogenoemde 'Groene Hart Academie'. De academie moet een proeftuin worden voor studenten van de TU Delft, Universiteit Wageningen, hbo'ers van InHolland en mbo-studenten van het Welland College. Idee achter de Groene Hart Academie is het stimuleren praktische samenwerking, waarmee zowel studenten als opdrachtgevers in het Groene Hart hun voordeel kunnen doen. Zo gaat de academie studenten die een stageplek zoeken, koppelen aan opdrachten vanuit een gemeente of

instantie. Studenten werken vervolgens samen aan innovatieve oplossingen voor vraagstukken op het gebied van milieu, techniek en landbouw. Door deel te nemen aan de academie kunnen de leerlingen hun specifieke kennis van het Groene Hart en de hier aanwezige tuinbouw en landbouw en het landschaps- en natuurbeheer uitbouwen. Bedoeling is dat de studenten ook ervaren dat de diverse onderwijsvormen niet op zichzelf staan. Zo moet een hbo'er die een plan uitdenkt in de praktijk leren ontdekken wat dit betekent voor de mbo'er op de werkvloer.

DigiK: digitaal dak op kwalificatiedossiers

Hoewel CompetentCity pas op 12 oktober plaatsvindt, begint voor menige geïnteresseerde het bloed al sneller te stromen. Directeur Ben Rijgersberg van Colo is bereid om al enige tips van de CompetentCity-sluier op te lichten. 'Met het digitale systeem DigiK voegen we aan ons bouwwerk een extra etage toe.'

Colo-directeur Ben Rijgersberg heeft er nu al zin in: CompetentCity 2009. 'Dit jaar zullen de kenniscentra met extra activiteiten proberen ook het bedrijfsleven te verleiden om 12 oktober in hun agenda te zetten. Daarom heeft Colo als mede-organisator deze editie haar doelstellingen verbreed. Tevens willen we dit jaar aanhaken bij de Week van het Beroepsonderwijs.' Daarbij blijft het volgens Rijgersberg niet: verschillende extra activiteiten moeten ervoor zorgen dat de dag ook voor bedrijven interessant wordt. Om de kenniscentra goed

zichtbaar te maken, wil Colo een aantal nieuwe projecten presenteren: de verbeterde site www.stagemarkt.nl en de nieuwe portal beroepen-informatie. Een stevig gebouw kan volgens Rijgersberg als metafoor dienen voor de gezamenlijke kwalificatiedossiers. 'De kwalificatiedossiers zelf vormen het fundament. Daarbovenop komen de beroepsbeschrijvingen met bijvoorbeeld de leerstofbronnen. Nu hebben we daarboven nog onderdeel geplaatst in de vorm van digitaal ontsloten kennisbronnen. Iedereen kan al in het systeem om rustig te bladeren of te zoeken naar onderwerpen.' Dit digitale systeem wordt komende periode geschikt gemaakt voor allerlei handige gebruikstoepassingen binnen de scholen. Deze "etage", DigiK genaamd, kan voor een belangrijke doorbraak zorgen volgens Rijgersberg. 'DigiK stelt de school in staat om zonder papier het onderwijs in te richten, opleidingstrajecten op maat te maken, voorlichting te geven over beroepen, leerlingvolgsystemen te maken en competenties te testen.' Hoewel de organisatie van CompetentCity volgens de Colo-directeur nog een hele klus belooft te worden, heeft hij er alle vertrouwen in. Bezoekers van het evenement krijgen volgens Rijgersberg echt waar voor hun geld: 'CompetentCity is één van de beste en mooiste evenementen binnen het MBO. Geïnteresseerden komen massaal opdagen en het draagt bij aan de beroepstrots.'

Een pril bezoek aan markplaatsmbo.nl

Marcel van Straten, teammanager sector Economie op ROC Aventus, was een aantal weken geleden aanwezig bij een presentatie over marktplaatsmbo.nl. Hij kende de digitale marktplaats voor competentiegericht onderwijs nog niet. Inmiddels heeft hij er al iets meer tijd doorgebracht. Tijd voor een gesprek met een prille bezoeker.

Onderwijsinstellingen hebben behoefte aan kennis over cgo van andere instellingen. Daar is Van Straten van overtuigd. ‘Wij zitten regelmatig met de scholen in Oost-Nederland om de tafel. En dan krijg je ook vragen als: we beginnen met een nieuwe opleiding, hebben jullie nog materiaal? Dan hoor je meestal wel dat iemand iets heeft ontwikkeld. Maar vaak is het op dat moment niet voorhanden, moeten contactpersonen worden benaderd en mailtjes worden gestuurd. En dat gebeurt dan niet altijd.’ De kennisdeling komt volgens van Straten dus niet altijd even goed van de grond. ‘Dat kan ook te maken hebben met het feit dat mensen materiaal zelf willen uitgeven. Maar er moet ook een makkelijke manier zijn om materiaal uit te wisselen. En iemand moet die eerste stap zetten.’ Volgens van Straten is marktplaatsmbo.nl daar in geslaagd.

Corrigerend vermogen
‘Zowel docenten als managers kunnen op een vrij eenvoudige manier documenten bekijken en zoeken.

Teammanager Marcel van Straten: ‘Je moet alleen even weten hoe het werkt.’

De site is fris en helder. Ik heb zelf ook al zitten kijken naar materiaal rondom BPV en examinering. Er staat al aardig wat op. Nee, ik kan nog niet zeggen of er ook iets bruikbaar is, want ik heb pas net zitten kijken. Ik kwam ook al wat zaken van ons eigen ROC tegen.’ Van Straten gelooft in het corrigerend vermogen van de marktplaatsgebruiker. ‘Wie zou moeten beoordelen of iets kwalitatief goed is? Ik denk dat iedereen goed kan inschatten of iets bruikbaar is of niet.’ De teammanager heeft de beheerder

van marktplaats al uitgenodigd om voor een aantal teams een presentatie te geven. ‘Die presentatie is bijvoorbeeld voor mensen van wie we weten dat ze materiaal ontwikkelen of hebben ontwikkeld, voor mensen die in schrijfteams zitten etc. Er is veel aanbod op het gebied van competentiegericht onderwijs en daar willen we serieus mee aan de slag. Marktplaatsmbo.nl is een van de plekken waar dat kan. Je moet alleen even weten hoe het werkt.’
> meer informatie: www.marktplaatsmbo.nl

Handboek examinering voor AKA-leerlingen

Het AKA-Handboek Examinering is op de website www.marktplaatsmbo.nl geplaatst. Het handboek is een handreiking aan scholen om - binnen hun eigen mogelijkheden - vorm en inhoud te geven aan competentieontwikkend leren en examineren. Streven is om kwaliteitsborging een centrale plaats te geven in de ontwikkeling van het portfolio als leer- en beoordelingsinstrument. Zo zijn er procedures en instrumenten ontwikkeld om begeleiding en beoordeling meer inhoud te geven. Ook zijn er tweehonderd integrale leertaken ontwikkeld,

onderbouwd met leerdoelen, die in relatie staan tot de vereisten van het kwalificatiedossier. Op deze manier komen leren en examineren binnen AKA-opleidingen veel dicht bij elkaar. Voor dit jaar is het overigens nog de bedoeling om de ervaringen met het handboek en de ontwikkeling van instrumenten te evalueren om begin 2010 tot een definitieve versie van het handboek te komen. Hiertoe wordt samen met een aantal roc's een pilot gedraaid.
> meer informatie: www.marktplaatsmbo.nl > Categorieën > Experimentclusters > AKA

Conferentie Parels in Bèta Techniek

De conferentie Parels in Bèta op 9 juni 2009 is speciaal bedoeld voor docenten, middenmanagers, praktijkopleiders en andere geïnteresseerden in competentiegericht techniekonderwijs. De Herontwerpschool organiseert deze conferentie in samenwerking met de technieksector. Bezoekers komen volop aan hun trekken. Het programma bevat in het plenaire gedeelte o.a. een keynote speech van Jan Geurts, lector Pedagogiek van de beroepsvorming aan de Haagse Hogeschool. Geurts zal reflecteren op de stand van zaken rond competentiegericht onderwijs

in techniek. Daarnaast zal hij valkuilen benoemen maar ook goede tips geven voor de aanpak van cgo in techniek. Decentraal kunnen deelnemers een keuze maken uit maar liefst 24 workshops in 3 rondes. Het programma eindigt met een heerlijk buffet dat veel netwerkmogelijkheden geeft. Vanaf begin april kunt u zich inschrijven via de Herontwerpschool. Kosten: € 50. Locatie: Van der Valk Hotel in Houten. Tijd: 13.30 uur tot 20.00 uur.
> meer informatie: www.herontwerpschool.nl

Nieuwe diplomanotitie

De MBO Raad en het procesmanagement MBO 2010 hebben een nieuwe diplomanotitie gepubliceerd. In dit jaarlijks verschijnende servicedocument voor onderwijsinstellingen staat hoe diploma's voor de nieuwe competentiegerichte opleidingen eruit moeten zien en wat er op een diploma mag en moet staan. Diploma's van competentiegerichte opleidingen zien er immers anders uit dan diploma's die uitgaan van eindtermen. Dit komt onder meer door de kwalificatiedossiers, het gebruik van portfolio's en de andere

rol van beroepspraktijkvorming. De recente eisen en aandachtspunten zijn te vinden in de diplomanotitie 2008-2009. De notitie is voor het grootste deel gelijk aan de notitie van vorig jaar. Wel is de notitie – zoals elk jaar – aangescherpt op basis van vragen die bij de MBO Raad en het procesmanagement MBO 2010 binnenkomen. De diplomanotitie valt binnen de wettelijke kaders, zoals de bepalingen uit de Wet Educatie Beroepsonderwijs (WEB).
> meer informatie: www.mbo2010.nl > Examinering > Diplomerings

Leren van elkaar

De Herontwerpschool organiseert trainingen, workshops, conferenties, spelsimulaties en leergangen. Met een directe relatie tot de ontwikkelingspraktijk van alledag. Leren van elkaar, samen zaken aanpakken, deskundigheid opbouwen: het zijn allemaal ingrediënten voor een succesvolle vernieuwing van het mbo. Onze doelgroep bestaat uit mensen die direct betrokken zijn bij de modernisering van het mbo. Iedere praktische professional met hart voor de zaak is welkom. Ons motto: learning by doing.

Ons aanbod voor 2009:

Inhoud

- Beoordelen in het mbo
- Kritisch nadenken over het eigen onderwijsaanbod
- Hoe kan ik mijn leerling beter begrijpen en motiveren?

Bedrijfsvoering

- De Mondriaan Planner en de Innovator
- Generatie Einstein versus Planning & Control
- Flexcollege: flexibel onderwijs organiseren

Professionalisering

- Managen van teams
- Ondernemend gedrag en leiderschap voor beter onderwijs
- Studieloopbaanbeleiding in het mbo
- Leren van elkaar binnen een onderwijsteam
- Team Columbus
- Team Tijd
- Projectorganisatie Prince2

Competent bouwen

Een inspirerende, praktijkgerichte leeromgeving waar studenten en cursisten het beste uit zichzelf kunnen halen. Dat is de kern van de visie waarmee ROC Aventus in Apeldoorn een nieuw schoolgebouw heeft gerealiseerd. Het leren van- en in de beroepspraktijk staat centraal in de opleidingen die Aventus biedt. Samen met bedrijven en instellingen wordt een praktijkgerichte leeromgeving gecreëerd, waarin studenten hun competenties optimaal kunnen ontwikkelen. Zo leren zij dátgene wat nodig is, om straks de vakman of vakvrouw te zijn die werkgevers nodig hebben.

De kneepjes van het vak

Studenten van de horecaopleidingen leren de kneepjes van het vak in de brasserie 'Intermezzo' of het à la carte restaurant 'Op Smaak'. Zowel de bereiding van de gerechten in de keukens als de bediening in brasserie en restaurant worden volledig verzorgd door de gastheren, koks en restaurantmanagers in opleiding. Medewerkers, studenten én externe gasten kunnen hier doordeeweeks terecht voor een heerlijke lunch of diner.

Leren van en in de praktijk, ook in school

Studenten die een opleiding volgen in de gezondheidszorg, doen zoveel mogelijk praktijkervaring op. Niet alleen tijdens bpv, maar ook in school. Bijvoorbeeld tijdens 'echte' beroepssituaties, waarbij zij zorg verlenen aan zorgsimulanten.

Bedrijvigheid in de Hi-street

De Hi-street, de 200 meter lange hoofdstraat van het gebouw, voorziet volop in de bedrijvigheid die past bij competentiegericht onderwijs. Hier zijn vele praktijkleerplekken te vinden die worden gerund door studenten van ROC Aventus: de broodjesshop, de brasserie, het restaurant, de kapspraktijksalon, de autoshowroom, het reisbureau, de bankshop en het uitzendbureau, geven de straat een levendige aanblik en worden allemaal gerund door studenten van ROC Aventus.

Colofon

De MBO krant is een uitgave van het procesmanagement MBO 2010. Deze maandelijkse uitgave is bedoeld voor iedereen die betrokken is bij de invoering van competentiegericht onderwijs in het mbo.

Postbus 7001, 6710 CB Ede,
t (0318) 64 85 65, e info@mbo2010.nl, i www.mbo2010.nl

CONCEPT: Ravestein & Zwart, Nijmegen
VORMGEVING: Lauwers-C, Nijmegen
TEKST: Ravestein & Zwart

REDACTIE: Rutger Zwart (hoofdredacteur), Hans van Nieuwkerk (procesmanagement MBO 2010), Rini Weststrate (procesmanagement MBO 2010), Meis van der Poel (communicatiemanager MBO 2010), Karin Peusens (Ravestein & Zwart), Walther Tibosch en Haye van der Werf

AAN DIT NUMMER SCHREVEN MEE: Pieter Mathijssen, Miranda van Elswijk, John van Enkevort, Frank de Jong, (Stoas Hogeschool), Maaïke van Ginkel (JOB) Doekle Terpstra (HBO-raad)

FOTOGRAFIE: Jeroen Bouman, Joost Fietdijk, Erik Kottier, Rich Pontier, ROC Aventus

DRUK: BDU, Barneveld

OPLAGE: 40.000

